

Terug naar de basis

Zit je hoofdstel goed?

Een juiste en correcte optoming van je paard is niet alleen van belang als je op hoog niveau rijdt. Ook ruiters die alleen voor hun plezier rijden, moeten een goed passend zadel, hoofdstel en bit gebruiken. Het is onmisbaar om veilig paard te rijden!

In de praktijk blijkt dat (wedstrijd)ruiters niet altijd weten hoe het hoofdstel correct hoort te zitten. Het is soms lastig de juiste hoogte voor de bakstukken (voor het bit) en de neusriem te vinden. We zien vaak dat:

- het bit te laag of te hoog in de mond hangt,
- het bit te groot is (te klein komt minder vaak voor),
- de neusriem te laag of te strak zit.

In alle gevallen is de inwerking op het bit niet optimaal en soms vervelend of pijnlijk voor je paard. Als alles goed past en op de juiste hoogte zit, zal je paard of pony beter naar de aanwijzingen/hulpen luisteren, waardoor het rijden voor de ruiter beter gaat.

Bit hangt te laag

Als het bit te laag hangt, dan zullen de bakstukken - als je aan de teugel trekt - in een boogje komen te hangen. Dit is simpel te verhelpen door te bakstukken aan beide kanten een of meer gaatjes hoger vast te gespen. Als er geen gaatjes meer zijn, maak er dan gaatjes bij met een gaatjestang. Let op dat de frontriem - als je de bakstukken hoger vastmaakt - niet knelt bij de oren. Bij het op maat maken van je hoofdstel geldt dat een bit twee, maximaal drie plooiën in de mondhoeken mag maken, maar dat hangt ook af van hoe groot de mondspleet is en de plaats van de tanden en de kiezen. Dat verschilt per paard of pony.

Het bit ligt op de lagen, dat deel van de onderkaak waar geen tanden en kiezen zitten. Het hoort zo op de lagen te liggen dat het de

tanden en kiezen niet raakt.

Hangt het bit zo laag dat het (bijna) de tanden raakt, dan voelt dat voor het paard alsof het uit zijn mond zakt. Het paard zal dan steeds bezig zijn het bit iets hoger te krijgen, waardoor hij niet meer goed naar de hulpen zal luisteren. De neusriem onder het bit lost dat maar een klein beetje op, ook zonder neusriem moet het bit goed zitten. Je kunt alleen zeker weten of het bit goed ligt, als je in de mond kijkt. Je weet vast wel dat je veilig met je vinger in een mondhoek op de onderkaak kunt duwen (daar zitten geen tanden of kiezen), waardoor het paard zijn mond een beetje open doet. Lijkt het er op dat je je hoofdstel niet verder op maat kunt maken, dan is het te groot. Een kleiner hoofdstel kopen of lenen is dan de oplossing.

Bit zit te hoog

Als het bit te hoog zit worden de mondhoeken te veel opgetrokken en dat kan pijnlijk zijn. De bakstukken aan beide kanten een of meer gaatjes laten zakken tot er bij de mondhoeken twee, of maximaal drie huidplooiën te zien zijn.

Te groot bit

Een te groot bit wordt door de ruiter door de mond getrokken en steekt - ook als je niets doet - aan beide kanten een stukje uit. Bij elke teugeldruk wordt het bit eerst door de mond getrokken, voordat het aan de andere kant weer aansluit. Dat is voor een paard of pony niet prettig, soms doet het pijn en daar-

Zo hoort een hoofdstel te zitten.

Bij dit hoofdstel zijn de bakstukken duidelijk te lang.

Deze neusriem zit te laag. Vaak zie je ook dat een neusriem te los zit en omlaag getrokken wordt door de sperriem.

door luistert je paard minder goed. De oplossing is een passend bit te kopen of lenen. Soms kun je ruilen met iemand anders. Laat je adviseren voor je iets koopt, neem je oude niet-passende bit mee en vraag of je kunt ruilen als het nieuwe bit niet de juiste maat heeft. Een te klein bit komt gelukkig niet zo vaak voor, maar je zult heel snel merken als een bit veel te strak in de mond van je paard of pony zit.

Neusriemen

Door verschillende neusriemen uit te proberen kom je er achter welke het beste bij jouw pony of paard past. Neusriemen zijn niet bedoeld om de mond van het paard dicht te snoeren of de kaken strak op elkaar te binden. Maar de **lage of africhtingsneusriem**, die vaak gebruikt wordt bij jonge dieren die beleerd worden, leert paarden wel dat ze tijdens het rijden de mond netjes dicht moeten houden. Deze neusriem wordt laag op het benige (harde) deel van de neus bevestigd, onder het bit langs waarbij de bitringen vrij moeten liggen. Na het vastmaken moeten er twee vingers tussen de riem en de neus van het paard kunnen. Lage neusriemen zie je vaak bij manegepony's.

De **gecombineerde of dubbele neusriem** bestaat uit een hoge neusriem met daaraan een lusje waardoor een sperriempje gaat. Het

sperriempje loopt onder het bit langs en gaat 'sperrin', dus openen, van de mond tegen. Een gecombineerde neusriem moet je op de **juiste manier** bevestigen! Om te voorkomen dat het sperriempje de neusgaten van het paard belemmert, hoort de hoge neusriem vlak onder het jukbeen te worden bevestigd. Hierdoor zal het sperriempje de neusgaten vrijlaten. Doordat het risico bestaat dat het sperriempje de hoge neusriem omlaag trekt, moet die iets strakker worden vastgemaakt dan de gebruikelijke twee vingers tussen de neus en de neusriem. Het sperriempje moet niet te strak worden vastgemaakt.

De **hoge of Engelse neusriem** wordt meestal gebruikt in combinatie met een stang en trens of een pelham. De neusriem hoort twee vingers onder het jukbeen te liggen en na het vastmaken moeten er twee vingers tussen de riem en de neus van het paard kunnen. Zo'n neusriem in combinatie met een stang en trens of pelham gebruik je pas als je heel lang en heel goed rijdt!

Voor alle neusriemen geldt: vergeet niet de rechterkant te controleren. Als je haast hebt, maak je soms de neusriem vast over de teugel of het bakstuk in plaats van eronder en dat stuurt niet zo goed!

Keelriem/kopstuk/frontriem

Het juist bevestigen van keelriem, kopstuk en frontriem geeft meestal minder problemen. De keelriem doe je zo strak dat een rechtopstaande vuist tussen riem en kaak kan. Is de keelriem veel te lang, dan kun je die eventueel laten inkorten.

Het kopstuk dat over de hoofd van het paard gaat en waaraan de bakstukken worden bevestigd, moet de juiste maat hebben voor je paard of pony, dus geen ponymaat voor je paard of een paardenmaat voor je pony (meestal is dan het hele hoofdstel niet de juiste maat).

Bij de frontriem is het belangrijk dat die niet knelt bij de oren, dan gaat je paard of pony met zijn hoofd lopen schudden omdat dat heel vervelend aanvoelt. De juiste maat van de frontriem is belangrijker dan hoe mooi die is. Tot slot: voor het hele hoofdstel geldt dat je altijd de losse stoten in de passantjes schuift en als die kapot of weg zijn, kun je manenelastiekjes gebruiken zodat je geen losse eindje hebt. Dat staat heel onverzorgd. ■

Een te groot bit is heel vervelend voor je pony.

Dit bit is te klein en ook nog eens te strak omhoog getrokken.

Bij een te kleine maat hoofdstel is de frontriem te smal en kruipt deze omhoog.